

יום העצמות במאה שערים

מאת חיים באר

דגלים שחורים ברוח

רחובותיה של מאה-שערים נראו בצהרי יום-העצמות שוממים ומאוימים. „כמו בגדה“ אני אומר לואב גלילי, המשוטט יחד אתי, „רק שלא שלחו את הצבא ואת המג"ב עם מכשירי ריתוך“.

אתה רואה מהרדוקרי לבן? הוא משיב „הרי בכל הארץ החנויות סגורות“ על התריסים המוגפים טוחח יד אלמני ניה להדביק מודעות אבל שכתוב בהן כי החנות סגורה לאות מחאה על 35 שנות הגפת דגל המרד בח' ובתורתו ועוד בשם „ישראל“ על-ידי הציונים ושותפיהם ת"אגודאים. על המודעות היה חתום, כב"יכול, בשמו של בעל החנות „הדואב ת"אנאה על חילול התורה בשבי הציוני“.

השעה 3.30. אנהנו ממהרים אל בית המדרש „קהל יראים חסידים“ שברחוב מאה שערים. שם היה מבצרו של ר' עמרם בלוי, מכאן היה יוצא בימי העצמי את לבוש שק ועונד מגן-דויד צהוב על דש בגדו, ועליו הכתובת „יהודי לא ציוני“. כאן היו מוקמים על-סדרוב מתר-סים שהיו הופכים את השכונה ליעד מבוצר.

ב-3.30 — ב-9.30 לפי תשעון הארץ-ישראל — כך אמר לי א. איש-הקשר שלי, יתאספו כל היראים לדבר השם וישאו קולם בבני. באולם בית-המדרש מנומנים שני זקנים. גלילי סבור שאני בדיתי את כל המעשה מלבני.

אברך שפניו מכוסים בפעמי גרות איך מר לנו כי התפילה תתקיים כהצי שעת לפני השקיעה. ב-5.40.

„הרי במודעות כתוב אחרת“ אני מקשת.

„ומה בכך? משיב לי האברך בשאלת, אנהנו מתעכבים ליד מודעות-הקיד ת" מצירות פרוסיל של אוכלוסיה מפוזרת, מרת-נפש, דואבת ומתגשאת.

„הציונות סרטן האנושות“ ו „זעקת הי עצמות — באלפי שנות שלטון מוחמד נחנו בשלום בקברותינו, בשלושים שנות מדינת ישראל בידי קארכיאולוגים נפל-בו"ן „בגין, הבריטים לא העזו לפרוץ לבתי-כנסיות שהטמנת עצמן שם כדי לתופס, מה שכן עשו הבריטים שלך כדי לתפוס יהודים על ששמרו על שבת קודש“ ו „יהדות וציונות הם שני קטבים מנוגדים“.

בשולי מודעת על מכירת-היסול של חנות-ספרים רושם חמו"ס, ובהודעות זאת אני רוצה לבקש סליחה ומחילת מכל הקונים שבמשך שנים רימיתי אותם

דגלים שחורים, תענית-ציבור, חנויות סגורות לאות מחאה ואבל — הם רק אחדים מסממני יום-העצמות בשכונת מאה-שערים בירושלים. חיים באר בילה את היום בקרב אנשי נטורי-קרתא וקורע צוהר בפני הקורא אל עולמה המתבדל, חסר-הפשרות והכאוב של כת קנאית זו, הרואה בציונות מעשה-שטן ובמדינת ישראל מרידה במלכות השם.

ר' א. בדברי הגמרא בברכות „לא ברכה ייקרא לשוב“ אמר, „כי אם ברכה לבטלה“.

„ניבעו צפונותיכם“ חזר שאר-בשרי לדבריו הראשונים והוסיף בלחישת שכבר בתש"ח, כשהכרין אותו מחוצץ עזיפנים על הקמתה, הצביעו רבותיו על אופיה ה"שומרני של המדינה, שהרי לא בכדי כינו אותה ישראל ולא יהודה, „ושמא בכל אופן, יבוא מר לירושלים על יום שני“.

„נראה“ אמרתי, „נראה“ בסופו של דבר תחזרו כולכם“ אמר א. „הנה נוחם שריג, בן-דודו של לייבל"ח וייספיש, בא לירושלים, למקורותיו“.

„נחום שריג“, שאלתי בתמיהה. „כן, מהקיבוץ בית-השיטה, מפקד חטי"ב הנגב“ גיחך בידענות, כמי שתולדות מלחמת השחרור גלויים וידועים לפניו, ואמר שאם אין אני מאמין לו אני יכול לקרוא את הדברים ב„כותרת ראשית“.

„אתם רואים את העיתון הזה?“, „אנחנו רואים הכול“, אמר א. וניתק את השיחה.

ביום-העצמות בכוקר ירד מטר סוחף, סמוך לשעה 10. כששכתי מבית-הכנסת לאחר אמירת „הלל“, צילצל הטלפון. הרמתי את השפופרת ואמרתי, לפי תומי, „הג שמח“.

„מה שיהודי מוכן לעשות בשביל ה' פרנסה“ ליגלג א. ואמר כי מן השמים נלחמים בנה ומכיוון שאינני יכול לנסוע לפיקניק ולאכול זבחי מתים, שמא בכל אופן, אבוא לירושלים אתרי-הצהרים ו-אשמע מלה יהודית.

עצמי, אבל בטרם התבצרת מאחורי התי רוצ תקבוע של „אני עסוק“ שאל, „האם כבוד המשורר יסע השנה לנבלוס, לטקס האירוח של 'ברכה'?“

ההפתעה היתה שלמה, והוא גיצל את השתיקה שאתה בי להשגת יחרונות טק-טיים נוספים, ואמר כי הקמת הישוב הציוני על הר גרזים השף את פניהם האמיתיות של המורדים במלכות השם, ועכשיו יודעים הכול כי הם ממשיכיהם של הכותים, אבותיהם של השומרונים.

„הלא כבני כותיים אתם לי“ שורר א, וציטט את דברי המדרש ב„פרקי דר"אליעזר“ המספר כיצד סנחריב שלח את עבדיו והושיבם בשומרון במקומם של בני-ישראל שגלו, והקדוש-ברוך-הוא שלח אריות והיו הורגים בהם. שלח המלך וקרא לזקני ישראל ושאל אותם מדוע כל השנים הללו שהיו יושבים בארצם לא שיכלה אותם חיי-ההשדה ועכשיו אינה מקבלת אותם וגילו לו הזקנים שעל הכותים למול את בשר ערלתם וללמוד לקרוא בחורה.

„גם אתם נימולים וגם אתם יודעים לקרוא בתורה“ אמר א. הוא ליגלג על הציונות הבונה מצפים ומאתנים בראשי ההרים כמו שהיו עובדי עבודה זרה נוטעים אשרות ובוגים פסי-לים, ואמר כי אין בין האנטנות הצבאיות והקבמות אלא שינוי חומרים. „ומה על מצוות ישוב ארץ-ישראל“, שאלתי. „כל מצווה שהחזיקו בה כותים הרבה, מוקדקים בה יותר מישראל“, קטע אותי

הליא כבני כותיים אתם לי

ר' חיים, דיבר על לבי הקול הקרוב-רחוק בטלפון, „אולי תבוא על יום שני“.

הדובר היה א. שאר-בשרי הנמנה עם אנשי נטורי-קרתא בירושלים, „האיש שלי“ בעבר המשפחתי הרחוק, עבר שכבר אמי נטשה אותו לפני עשרות שנים. על-כל-סנים הרבה לפני שנולדתי אני וא. נסגשים מפעם לפעם בחתונות, בכריתות-מילה או להבדיל בקלויות-המת. בזקנו הפרוע, בקפטן הכחול בעל הפסים הצהיר-בים, במגבעת השחורה, הוא נראה כמו אחד מאבות-אבותי, ולמרבה האירוניה גרים הוא ומשפחתו בבתי-אוגרין, בבית שבו גדלה והתמדת אמי, אולם לא הוא, לא אשתו החסודה ולא עשתי-עשר בניו ובנותיו, אין פרץ ואין צווחה בעולמם התמים והפראי, עולמם של שלומי אמוני ישראל שהתורה ויראת-שמים הן גבוי-לותיו.

כמעט מדי שנה, בפרוס יום-העצמות, הוא מטלפן אלי ודוחק בי לזנות, ולו לשעות אחדות, את החינאות ואת ההי-לולות שבהם חוגגים הציונים הכופרים את יום גלות הערב-רב, היום המר והר-נמנה שבו נכנסו תושבי ארץ-ישראל תחת עול מלכות הרשעה, ולבוא לירוש-לים כדי לקונן על גלות השכינה וגלות ישראל ולעורר רחמי שמים.

„שובו בנים שובבים“, משליך לעברי ז. שבר פסוק ואומר כי אין ספק בלבו כי בשלי ובשל בני-דודי שנחפסו למינות סובלים אבות-אבותינו המשותפים מחיבוט הקבר. „הלא תחוס, הלא תרחם“ הוא גועת במעין בכי מתוק, בידיש ירושל-מית מתנגנת, ואני מדמה לשמוע מן קשפופרת את זעקתם של אבותי, קנאים שרשבורגאים עני פנים, חניכי תלמידיו של „החתם סופר“ ותושבי בתי-אוגרין, מנופפים לעברי מקברותיהם שבהר-הוי-זים אצבע לבנה, שברירית, מעודנת, שהיתה משוטטת כל הימים בין השיטן של הספרים הקדושים וטובלת במימי מקוואות, מייסרים ומחרימים אותי ב-אלות ובשבועות.

„ר' א. הנח לי שני עפר“, אני מתנגנן, ואומר כי זמני דחוק. „לכל זמן ועת לכל חפץ“, הוא חותם את השיחה השנתית ומוסיף כי מה ש-יעשת הזמן לא יעשה השכל. השנה היה א. משועשע ותוקפני מ-תמיד. את שיחתנו החל בשירת המנון נטורי-קרתא (בשלטון מינים כופרים אין אנו מכירים, למרותם ולממשלתם אין אנו נכנעים“). והיה בכך לא מעט לגלוג

שיצאו לאור לכבוד יום העצמאות, ובו שיר „גהי וקיינה על חורבן ישראל ויהי זה מהציונות והמדינה“ לתועלת הרבים אעתיק את שורות הפתיחה שלו: אבל אעורר בכבי אמרר בכל שנה ושנה ה' באייר יקתהו אופל עם קום המדינה בן המדחא ועמלק בלעם ולכן בשם „ישראל“ מתכנה

גידול ממאיר באומה ישראלית המהלה אנושה באכסדרה — המשמשת בימים כתיקום כעמדה קדומנית במלחמות נגד הפריצות. שבה מוצבת הארטילריה קצרת-הטווח וארוכת-הטווח, שקיות אשפה, אבנים ונאדותימים המושלכים על נשים שלברשן לא צנוע או על קבוצות מעורבות — עמדו שני אברכים ודיברו בלהט, יורקים אש וגפרית על הבית-דין צדק של העדה החרדית ששלח כתב אזהרה (נתראה ל' רבם, ר' חיים קצנלנבויגען המכונה בני ימין לבגשטיין.

המאבק בין שני פלגי נטורי-קרתא פרץ החוצה בקול תרועה רמה. לאחר שזמן רב עמלו להצפינו בחדרי חדרים, חיים קצנלנבויגען מאשים את חוגי סאטי מר, העומדים להקים שכונת כירושלים, כי הקריה שתיקרא על שמו של האדמו"ר הקודם, „יואל משה“, תקום על אדמות שגזלו הציונים מהערבים. כן הוא מלגלג על הכשרי הכשרות של „ויילמסבורג“, אין הוא מוכיר בעיתונו „החומה“ את שמותיהם של ראשי הבית-דין צדק של העדה, ובראש ובראשונה הוא משתף פעולה עם אנשי אגריפט (כך מכונים חסידי בעלז, ששיבתם שוכנת ברחוב אגריפט), ובקרב העדה החרדית, עליכם לדעת, שנואים הבעלזאים יותר מן החיי לונגים, יותר מן „המזרחי“ ואפילו יותר מן האגודאים מחוגי שך או הרבי מגור. בעיקר נטוש קרב על הזכות להש-תמש בשם נטורי-קרתא. חוליות-קומנדו יוצאות לפשיטות-עומק בעורף האויב, מצוידות בפחיתות ספריי של צבע שתור ובאולרים וסכינים, ומכסות או מגרדות את החתימה „נטורי קרתא“ ממודעות האויב.

אנחנו יוצאים ממבצר התורה והיראה וחוצים את השוק השומם של מאה-שעריים. רק מרחוק אנחנו מבחינים כי במרו"מי בית הישיבה הונפו שני דגלים שחורים ענקיים.

„בחוקותיהם לא חלכו“, תוהה זאב שאינו זוכר מאימתי שימשו דגלים שחוריים סמל לאבל ביהדות. אבל ככל הנראה במאבק נגד הציונות הכל מותר, ור' משה הירש, אשף יחסי-הציבור האמון על שיטות הפירסום האמריקאיות, גייס גם גימיק זה לצד הרמקולים והמודעות הצבועות בצבעים זרחניים בוהקים. אנחנו מתעכבים לשעה קלה בחנות הספרים שמול השטיבלעך, המוכר, מחסידי ר' אהרליה, מחיד לחון זקנו ואינו משיב על שאלות בעניין המתלוקת שבין הפלגים. „כולם יהודים יראי-שמים“, הוא אומר בידיש, „אבל שוגות הדרכים ל-השליט את מלכותו של השם יתברך.“ החלל עדיין מלא בפרקי התהילים של הקריין הבודד הבוקעים ממרומי ישיבת „תורה ויראה“.

בין המדפים משקיע למדן מאחת הישיבות הליטאיות את עצמו בספר, לועס את זקנו, מחקה את הקנאי ההונגרי, „רבת שבעה לנו נפשנו הלעג השאננים הבו לנאי-יזנים“, ואומר שמי שניגש אל העמוד תייב לדעת „עברי“ ולא לשבש את פרקי התהילים בעשרות שיגאות.

עדיין נותרה שעל ארוכה עד תפילת מנחה, ואנחנו נכנסים לשתות כוס תה במסעדה חרדית הפתוחה ברחוב הראשי למרות השבתון. זאב גלילי, העובד כעורך ב„ידיעות אחרונות“, מספר לי על עבודת הקונטרס שלו, שעניינה בהשקפת עולמו של הרבי מסאטמר, ר' יואליש טייטלבוים, האויב הנחרץ והמבריק ב-יותר שהקימה היהדות החרדית לציונות. אנחנו משוחחים על „זיואל משה“ ועל „קונטרס על הגאולה ועל התמורה“ ועל ספרי השאלות והתשובות וקבצי האגרות שהלמידה, ובראשם אפרים יוסף דב אישכנזי, מוציאים לאור במונרו שבארצות הברית. דומה שהיהדות כולה געה בין שני הקטבים, שבאחד ניצב קנאי הונגרי זה, הרואה בציונות מרד במלכות שמים, נסיון לדחוק את הקץ, הפרת שלוש

ליציה של חסידי סאטמר, חסידי ר' אהר-לה (אנשי „תולדות אהרן“) ואנשי חוגו של הרב דושינסקי.

אנחנו עולים במדרגות הישיבה, דלות, לכלוך והזנחה. במדרגות חולף על פנינו יהודי בעל משקפים עבים. רק משנעלם באחד החדרים אני נזכר כי זה ר' משה הירש, אמריקאי תמהוני והיסטרי, שר החוק, כפי שהוא מכנה את עצמו שיצא לו שם בזכות פגישותיו עם מנהיגי אש"ף ועם הקונסול האמריקאי במזרח-ירושלים, ובעל טור קבוע שהתפרסם לפני שנים אחדות במקומון הירושלמי „כל העיר“.

גם כאן אולם הישיבה ריק לחלוטין ורק איש בודד נשען על ה„עמוד“ ולוחש משהו לתוך המיקרופון.

„הזה האיש מרגיו הארץ מרעיש ממל-כות“, אנחנו תוהים.

על הבימה, במרכז ההיכל, מונחים גל-יונות מיוחדים של „האמונה“, דפי-קרב

של דוד מלך ישראל, המכוונים עתה ל-משטר הציוני. „על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך.“ אנחנו הולכים ב-עקבות הקול ורגלינו מוליכות אותנו אל ישיבת „תורה ויראה“ שבלב מאה-שערים, שעל גגה מותקנים רמקולים לכל ארבע רוחות השמים.

אחרי מותו של עמרם בלוי, הלוחם הלא-גלאה בציונות, שהיה נותן גוו ל-מכים ולחיו למורטים ומבלה ימים וחד-שים בבתי-הכלא במלחמותיו נגד הכפירה, תל פילוג בשורות נטורי-קרתא. בניו של המנוח וקבוצת נאמניהם המשיכו לשלוט בבית-המדרש „קהל יראים“ ושמרו על קשריהם עם העדה החרדית, ארגון-הגג של חרדי ירושלים האנטי-ציוניים וה-אנטי-אגודאיים. קבוצה אחרת, ובראשה ר' חיים קצנלנבויגען, התבצרה בישיבת „תורה ויראה“, כאן, במרכז השוק, והת-בדלה מן העדה החרדית שבשליטת קוא-

הן במחיר והן בחסרונות. וכל מי שיש לו תביעות יכול לפנות, במקום או בבית. „במשבעה“ המוכרת מזון, „כיד המלך כשר למחירין“ מתפשים, כך רשום על פיסת קרטון, עובד יראי-שמים. קווא-ליפיקציה מקומית. אנחנו תוהים כיצד כוחנים בעלי החנות את המועמדים ליד רחוב היי-אדם מעבדה לבירור שעטנו. בהלון-הראווה תלויים בדייריפוד, נעלי-בית ושמלת-תינוקת, שבכולם נתגלתה תערובת של צמר ופשתן. „המתפלל בבגד שעטנו אפילו בשוגג תפילתו אינה נשמ-עת“, מזהירים בעלי המעבדה, המבטיחים ללקוחותיהם טיפול מקיף ומוסיפים ב-ידיש „עסען טרפה ניין, שעטנו יא?“ כלומר, לאכול טריפות לא, ושעטנו כן? את מנוחת-הצהריים מפירים קולות בכי מתכתיים המשתפכים על-פני בתי-השכור נה. „כי הגה אויבך יהמיון ומשנאך נש-או ראש“, בוקעים פסוקיו בני-האלמוות

יום העצמות במאה שערים

חורה. ואין נפקיד אותם.

על העמוד, סמוך לבמה, הדביק מישהו פתק כי התורם ח"י או מתנה בשעת עליה לתורה מתחייב על סך 10 שקלים. אני מהרהר בקרב המאסף הפתטי של אחרוני שומרי החומות בירושלים. כש-גומר שייע לדבר, מבוייש קמעא, ויירד מן המישורת.

אני שואל מיהו השייע הלז, ומתברר כי זה שייע בלוי, בן המנהיג הנערץ של החבורה. גם הלוחמים הנועזים ביר חר מתעייפים. עובדה.

קרוונות המלכות

לילה ירושלמי קר מקדם את פני בנינו. רעמים וברקים משיבת "חורה ו" יראה" המתחרה ממשיכים להרעיד את החלל. אנחנו נכנסים לשם. יהודי בעל פנים שחורות, אכזריות ולוחמניות, שר-פך אש וגפרית על האגודה ועל הצני"נות הפוגעים בחינוקות-שליביתירבן ו" בחינוך בכלל.

"למה נקרא שמו אחז, שאחז בבתי-כנסיות ובבתי-מדרשות", מביא הדרשן את דברי הגמרא בסנהדרין, ומאיים כי העולם לא הפקר ושסוף החשבון להת-קיים ועתידה האדץ לפצות את פיה ל" לבלוע את הרשעים ואת הנגררים את-דיהם.

"ורק לנו אין מפני מה לירוא", אומר אברהם יעקב עפשטיין ומספר למאזיניו — כמאה גברים שאחדים פגשונו קודם-לכן בישיבה המתחרה (דומה שכאן דומה המצב לזה שבהתנחלויות, גוש אמונים, שאנשיהן עוברים מהתנחלות להתנחלות) — את המשל המתוק מדבש של "התפץ חיים".

"כל המעביר סחורות ברכבת חייב ל-שלם מכס בהגיעו לגבול", אומר הדרשן משמו של התכם מראדין. "כל הקרוונות בלא יוצא מן הכלל, נעצרים ונבדקים, ורק הקרוונות שרשום עליהם, רכוש המל-כות' לא מעוכבים ועוברים בכל הכבוד. כך בני-האדם בבואם למשפט לפני ה"קדוש-ברוך-הוא בבוא יום-הדין", אומר אברהם יעקב עפשטיין. "לכולם יפשפשו במעשיהם וכל אחד יחייב בתשלומי מ"כס וקנס, ורק אנחנו, שכל-כולנו שייכים למלכות, שה' הוא מלכנו ולא אנו עב-דים, תורתו הקדושה חוקתנו ולה הננו נאמנים, אנחנו נעבור בלא ביקורת את כל הגבולות".

בשעה שחילקו את פרסי ישראל בתי-אטרון ירושלים הפנינו עורף לשכונת מאה-שערים וליהודיה, שאני אוהבם ו" שונאם בהיעלם אחד, בוודאי כפי שהם חשים כלפי.

"ממה הם חיים?" תוהה זאב גלילי, "הרי מהאגודה הם מסרבים לקבל כסף". "מאמריקה, מחצרו של הרבי מסאט-מר", אני משיב.

"מה ההבדל בין ניר-ירק לירושלים", נזכר גלילי בדברים שנאמרו משמו של הרבי מסאטמר, ב"ניו-יורק מבקשים מ"מני עצות ונותנים לי כסף, אמר האד-מור' המנות, ואילו בירושלים נותנים לי עצות ומבקשים ממני כסף". בשעת לילה מאוחרת מצלצל הטלפון בביתי.

א. על הקו.
"לא-ראיתך", אני אומר לו, "היכן היית ב"שורון?"
"אבל אני ראיתך", פוסק שארי-בשרי, "ומדוע לא ברכת אותי לשלום", אני שואל, כמעט נעלב.

"כך זה נאה, לבוא עם עיתונאי", הוא משיב לי, כדרכו, בשאלה.
"ומניין לך?"

"אין דבר שנסתר מאתנו", אמר א. וטרק את הטלפון.
אני סקרן לדעת מה הוא יאמר על הרשימה הזאת.

(המשך מעמוד 11)

השבעות שהשביע הקדוש-ברוך-הוא את ישראל, ובקוטב האחר ניצב הרב קוק, הרואה בציונות את האתגרתא דגאולה ו" את המדינה כחלק מתהליך הגאולה. משניטו צללי ערב יצאנו חורה לרחוב.

משל הרב והזבוב

באולם ישיבת "קהל יראים חסי-דים" התפללו כ-40 גברים תפילת מנחת של תענית ציבור. קראו "ויחל", פתחו את ארון-הקודש ואמרו "אבינו מלכנו", לאות היתה שפוכה על הכול. רק בפינה מרוחקת זעק יהודי אחד זעקות מרות וקשות, "אבינו מלכנו כלה כל צר ומשטין מעלינו", אחר-כך, משהתקרב אלינו, רא"י-נו שאין הוא נכון ברוחו.

עם תום התפילה התיישבו כמניין יהודים סביב השולחן ולמדו משניות. הצעיר-רים התבוננו בנו בסקרנות. אני חיפשתי בנייהם את קרובי א, אבל לא ראיתי. הורגשה תכונה ולאולם נכנס גבר כבן 55, אדמוני ובעל עיניים לוחטות. "שייע, הציבור מבקש לשמוע אותך", דחקו בו כמה נערים.

שייע סירב.
"שייע, הרי זה קידוש השם", אמר לו גבר בן גילו. ושייע עדיין עומד בסירור-בו. לבסוף נעתר, נטל את הסטנדר ועלה לרחבה הקטנה שלפני ארון-הקודש.

"שלא נתרגל למה שאפשר להתרגל", אמר בידיש ירושלמית, אבל מיד הפסיד-קו. אותו לומדי המשניות. הוויכוח בין הלומדים לאוהדיו של שייע נמשך דקות אחדות ולבסוף הושג סטאטוס-קו ושייע דרש בשקט, בעיד הלומדים לוחשים אף הם.

שייע דיבר נגד הציונים, נגד כנסת המינים, נגד היום — יום העצמות. ב" עיקר היו דבריו מכוונים נגד אגודת-ישראל. התקציבים האדירים שמושיגה ה"אגודה עירערו את שיווי-המשקל הר"פ שהיה בעולם החרדי. הכוללים וה"ישיבות האגודאיות עילות כפורחות. ל" עומתן ישיבות העדה החרדית נמצאות בנסיגה. יש עריקה, השורות מתדלדלות. "הרי אלה יהודי-בית-כנסת", מקונן שייע על עסקני האגודה. "יהודים שאנח-נו נפגשים אהם בבית-הכנסת ובמקווה ובבית-המדרש. והם גולכים אחרי ההבל ויהבלו".

הוא פורש את מסכת היחסים שבין האגודה לשלטון. "תמיד הם היו שות-פים", הוא אומר, "אבל עכשיו האגודה עיקר והציונים ספל, הציונים הם השות-פים של האגודאים".

"ישנו משל על אדם אחד שגידל דוב בביתו, והדוב, אם כי מי ידע נפש דוב, אהב את אדוניה, והנה באחד הימים רא"תה החיה את אדוניה ישן וזבוב מטייל על לחיו, הניפה החיה כפה כדי להרוג את הזבוב והרגה את האדם". שייע הע"ביר את מבטו העייף על הקהל, לבחון אם הובן משלו ומשראה את מבטיהם הכבויים של הנוכחים אמר, "כך הצ"י-נים, הם מבקשים לעשות טובה ליראי השם ונותנים להם כסף לישיבות, אבל רק לכאורה שתרי לאמיתו של דבר הם מכריתים את הנפש".

"שלא נתרגל למה שאפשר להתרגל", אמר שייע, והוסיף שלעולם ירגיז אדם עצמו ולא ישקע בהשלמה עם המצי"אות. "35 שנים עברו מאז השתלטו ה"כופרים על ארץ הקודש, והחורבן הולך ומעמיק".

לאות עמדה באוויר הדחוס.
"האגודה דואגת לעצמה, עוד כולל, עוד שני חוזרים בתשובה, ומפקירה את כל העם. אנחנו נושאים באתריות לכל העם היהודי. אתם הולכים ברחוב יפו ורואים אנשים מנוערים מתורה וממצוות, כולם נכדים ונינים של יהודים שומרי